

ВПЛИВ РИЗИКУ ДЕФОЛТУ ПЕРЕСТРАХОВИКА НА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Ачкасова С. А.

кандидат економічних наук, викладач кафедри управління фінансовими послугами,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Волобуєва А. В.

студентка 2 курсу магістратури фінансового факультету,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Згідно Директиви 2009/138/ЄС Solvency II оцінка платоспроможності страхових компаній здійснюється через розрахунок показника необхідного платоспроможного капіталу (SCR), який визначається як сума коштів, що здатна покрити збитки страхової компанії за умови реалізації ризиків, що виникають у процесі її діяльності. Розмір капіталу повинен покривати принаймні такі ризики, як ринковий ризик; ризик премій та резервів, операційний ризик та ризик дефолту контрагента.

Ризику дефолту контрагента відображає можливі втрати, у зв'язку з несподіваним дефолтом, або погіршенням кредитного положення, контрагентів або дебіторів страхових чи перестраховальних організацій протягом наступних 12 місяців.

Ризик дефолту контрагента охоплює договори зменшення ризику, такі як перестраховальні домовленості, конверсію кредитів та активів у ліквідні цінні папери та похідні цінні папери та дебіторську заборгованість фінансових посередників. Він ураховує додаткове або інше забезпечення, отримане страховою чи перестраховальною організацією або за її рахунок, та ризики, пов'язані з цим [4]. Найбільш суттєвою складовою даного показника, є ризик непогашення частки перестраховика у страхових відшкодуваннях. Складність його розрахунку полягає в обмеженості інформації щодо контрагентів та характеру співробітництва страхової компанії з ними для зовнішніх користувачів.

Економіко-правові виклики 2014 року

У такому випадку для розрахунку ризику дефолту контрагентів використовують формулу (1) [2].

$$SCR_{def} = k_{\gamma} \cdot \bar{\sigma}_{def} \cdot P_{per} = k_{\gamma} \cdot \sqrt{1-\omega} \cdot P_{per} , \quad (1)$$

де P_{per} – сума премій передана перестраховикам, тис. грн;

$$1-\omega = 0,2382.$$

Для оцінки впливу ризику дефолту перестраховика проведено факторний аналіз за результатами розрахунку ринкового ризику; ризику премій та резервів, операційного ризику та ризику дефолту перестраховика за даними фінансової звітності вибірки 25 страхових компаній України, що входять до TOP-100 компаній за обсягами залучених страхових премій за даними інтернет-журналу «Forinsurer» [1].

Слід зазначити, що факторний аналіз є багатостороннім інструментом основними завданнями якого є: відбір факторів, які визначають досліджувані результативні показники; класифікація їх і систематизація з метою забезпечення можливостей системного підходу; визначення форми залежності між факторами і результативним показником; моделювання взаємозв'язків між результативним і факторними показниками; розрахунок впливу факторів і оцінка ролі кожного з них у зміні величини результативного показника; робота з факторною моделлю (практичне її використання для управління економічними процесами) [3].

На основі проведеного факторного аналізу отримано дані про факторні навантаження, які трактують як кореляцію між факторами і змінними, що є важливою інформацією, на якій ґрунтується інтерпретація факторів. Значення факторних навантажень наведено в табл. 1.

Дані табл. 1 свідчать, що для запропонованого набору вихідних показників може бути знайдено нескінченно велике число систем чинників, тобто факторні навантаження визначаються неоднозначно, то

Національна академія наукового розвитку

вибираються рішення, які є найбільш зручними для змістовного аналізу факторів.

Таблиця 1

Факторні навантаження до використання методу обертання varimax

Показник	Фактор 1	Фактор 2
SCR ринкового ризику	0,662724	-0,46828
SCR дефолту контрагента	0,888991	-0,19593
SCR премій та резервів	0,492374	0,838721
SCR операційного ризику	0,987329	0,061043

Таким рішенням відповідають деякі формальні умови, сформульовані Терстоуном як «принцип простої структури» факторного відображення. Фактично, термін проста структура визначений Терстоуном для опису умов, коли фактори відзначені високими навантаженнями на деякі змінні і низькими - для інших, а також коли є кілька великих перехресних навантажень, тобто є кілька змінних з істотними навантаженнями на більш ніж один фактор. Найбільш стандартними обчислювальними методами обертання для отримання простої структури є метод обертання varimax, запропонований Кайзером. Метод varimax максимізує розкид квадратів навантажень для кожного фактора, що призводить до збільшення великих і зменшення малих значень факторних навантажень. Результати використання цього методу наведено в табл. 2

Як видно з табл. 2, у результаті факторного аналізу виділено два фактори. Перший фактор, включав в себе показники SCR ринкового ризику, SCR дефолту перестраховика та SCR операційного ризику; другий фактор включає SCR премій та резервів. Отже, проведення факторного аналізу дало змогу скоротити кількість досліджуваних показників, а також зробити висновки про значимість показників що входять до складу розглянутих вище факторів.

Економіко-правові виклики 2014 року

Таблиця 2

Факторні навантаження після використання методу обертання varimax

Показник	Фактор 1	Фактор 2
SCR ринкового ризику	0,800854	-0,13084
SCR дефолту контрагента	0,885039	0,213078
SCR премій та резервів	0,075448	0,969635
SCR операційного ризику	0,860936	0,48717

Отже, при використанні міжнародних підходів до оцінки платоспроможності, зокрема вимог ЄС Solvency II, найбільший вплив на платоспроможність страхових компаній є необхідний платоспроможний капітал для ризику дефолту перестраховика та необхідний платоспроможний капітал для ризику премій та резервів.

Список використаних джерел

1. *Інтернет-журнал про страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forinsurer.com>.*
2. *Ткаченко Н. В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія / Н. В. Ткаченко. – Черкаси : «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. – 570 с.*
3. *Халафян А. А. Statistica 6. Статистический анализ данных: Учебник / А. А. Халафян. – М. : ООО «Бином-Пресс», 2007. – 512 с.*
4. *Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (recast) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:335:0001:0155:en:PDF>.*